

Omeragić protiv Bosne i Hercegovine¹, (broj 44804/22), 4.11.2025.**Povreda članka 1. Protokola broj 1.**

Predmet se odnosi na neizvršenje konačne i izvršne odluke u korist podnositeljice predstavke i uglavnom pokreće pitanje prema članku 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

U ožujku 2004. godine, podnositeljica zahtjeva je podnijela Općini Brod zahtjev za dodjelu odgovarajućeg zamjenskog stana, umjesto onog nad kojim je imala stanarsko pravo i koji je uništen u ratu 1992-95. Općina Brod je 18.11.2011. godine, utvrdila da podnositeljica zahtjeva ima pravo, prema Zakonu o privatizaciji stanova iz 2000. godine, na dodjelu odgovarajućeg zamjenskog stana. Ta odluka se dalje pozivala na općinsku odluku o naknadi iz 2006. godine kojom je propisano da, ako nema odgovarajućeg stana, treba osigurati odgovarajuću novčanu naknadu. Iznos naknade trebao se izračunati na osnovu prosječne tržišne vrijednosti nekretnina u Brodu, uzimajući u obzir lokaciju, površinu i stopu amortizacije. Odluka od 18.11.2011. postala je pravomoćna i izvršna 19.12.2011. Međutim, zahtjev podnositeljice za izvršenje odbijen je zbog nedostatka raspoloživih stambenih jedinica. Ustavni sud je 26.10.2016. i 8.6.2022. odbacio njene apelacije, kojima je osporavala produljeno neizvršenje, kao očigledno neutemeljene. Ustavni sud je utvrdio da je, iako je period neizvršenja trajao nešto dulje nego inače, bio opravdan objektivnim razlozima - nedostatkom sredstava i stambenih jedinica.

Pravo na zamjenski stan za nosioce stanarskog prava, čiji su stanovi uništeni tijekom rata, prvobitno je bilo predviđeno člankom 56. Zakona o privatizaciji stanova iz 2000. godine. Iako je taj Zakon 2011. godine zamijenjen novim Zakonom o privatizaciji stanova, obveza prvobitno utvrđena člankom 56. ostala je nepromijenjena. Međutim, zakonski rok za ispunjenje ove obveze je nekoliko puta produžavan. Nedavno, 2020. godine, produljen je do 30. juna 2025. godine. Uredba o dodjeli stanova usvojena je 2018. godine. Njome se utvrđuje postupak dodjele općinskih stanova podobnim stanarima. Članak 3. Uredbe potvrđuje pravo utvrđeno člankom 56. Zakona o privatizaciji stanova iz 2011. godine i navodi da se stanovi dodjeljuju kronološkim redom, na temelju toga kada su zahtjevi za dodjelu podneseni nadležnoj općini.

Pozivajući se na članak 6. Konvencije i članak 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju, podnositeljica zahtjeva se žalila na neizvršenje konačne odluke donesene u njezinu korist.

Europski sud je istakao da je Vlada tvrdila da je podnositeljica zahtjeva trebala podnijeti novi zahtjev Općini Brod prema Uredbi o dodjeli stanova iz 2018. Europski sud je primijetio da je pravomoćnom i izvršnom odlukom već priznato pravo podnositeljice na dodjelu odgovarajućeg zamjenskog stana. Zahtjev da pokrene novi postupak, bez obzira na njihovu potencijalnu učinkovitost, nametnuo bi joj prekomjeran teret. Sud je ponovio da, kada je donesena pravomoćna odluka u korist pojedinca protiv države, kao u ovom slučaju, ta osoba u načelu ne bi trebala biti dužna pokrenuti poseban postupak kako bi se osiguralo njezino izvršenje.

Prošlo je više od trinaest godina od pravomoćne odluke u korist podnositeljice, a ipak joj nije dodijeljen ni zamjenski stan niti je dodijeljena novčana naknada predviđena Odlukom o naknadi iz 2006. Produženi rok za tuženu državu da ispuni odluku od 18.11.2011., uveden izmjenama i dopunama Zakona o privatizaciji stanova iz 2011. iz 2020., istekao je 30.6.2025. Osim što je navela nedostatak sredstava i raspoloživih stambenih jedinica, Vlada

¹ Informacije su pripremljene u suradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za sudbenu dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine. Iste su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud.

nije pokazala da su poduzeti ikakvi konkretni koraci za provedbu konačne odluke u propisanom roku. Država se ne može pozivati na nedostatak sredstava ili drugih resursa kako bi opravdala nepoštivanje konačne i izvršne odluke; prema Konvenciji i dalje je obvezna osigurati poštivanje odluke u razumnom roku. Europski sud je u svojoj praksi već utvrđivao da uporediva kašnjenja u izvršenju predstavljaju neopravdano miješanje u imovinu podnositelja zahtjeva (vidi Jeličić protiv BiH § 49; Čolić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, br. 1218/07 i dr., § 15, 10. novembar 2009.; i Lyubomir Popov protiv Bugarske, br. 69855/01, § 122, 7. januar 2010.). Europski sud nije vidio razloga za drugačiji zaključak u ovom slučaju. Utvrdio je da je došlo do kršenja članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

Vasile Rusu protiv Rumunije (broj 53021/20), 4.11.2025.

Nema povrede članka 6. st. 1. i 3. (c)

Podnositelj zahtjeva je Vasile Rusu, rumunjski državljanin.

U travnju 2019. godine, g. Rusu, direktor tvrtke, proglašen je krivim za suučesništvo u utaji poreza i sudjelovanju u pranju novca. Izrečena mu je ukupna kazna zatvora od devet godina. Slučaj se odnosi na njegovu pritužbu da je postupak protiv njega bio nepravedan jer nije mogao iznijeti svoju obranu pred Žalbenim sudom, budući da se u međuvremenu preselio u Ujedinjeno Kraljevstvo.

Pozivajući se na članak 6. st. 1. i 3. (c) (pravo na pravično suđenje/pravo na obranu osobno ili putem pravnog savjetnika po vlastitom izboru) Konvencije, g. Rusu posebno tvrdi da nikada nije primio nikakav poziv u svoj dom u Ujedinjenom Kraljevstvu, što znači da ga Apelacioni sud nije pravilno pozvao, te da je u svakom slučaju postupak trebao biti prekinut zbog ograničenja međunarodnih putovanja tijekom pandemije COVID-19.

Europski sud je zaključio da, u okolnostima slučaja i uzimajući u obzir slobodu procjene dopuštenu domaćim vlastima, ispitivanje žalbe podnositelja zahtjeva u odsutnosti i odbijanje poništenja postupka i odobravanja ponovnog suđenja nisu predstavljali nerazmjernu mjeru. Stoga je, uzimajući u obzir postupak u cjelini, osigurana ukupna pravičnost kaznenog postupka protiv podnositelja zahtjeva.

Marko Tešić protiv Srbije (broj 61891/19), 4.11.2025.

Povreda članka 10. Ek

Podnositelj zahtjeva je Marko Tešić, srbijanski državljanin. Po profesiji je odvjetnik.

Podnositelj predstavke je 2015. kao odvjetnik iznio prigovore na ročištu braneći klijenta optuženog za pokušaj ubojstva. Nakon toga je sudu podnio dokument od pet stranica u kojem se žali da, unatoč njegovim ponovljenim zahtjevima, njegovi prigovori nisu doslovno uneseni u zapisnik.

Također se žalio na predsjedavajućeg suca. Slučaj se odnosi na njegovu naknadnu novčanu kaznu za nepoštivanje suda.

Pozivajući se na članak 10. (sloboda izražavanja), g. Tešić tvrdi da je odluka Visokog suda da ga kazni novčanom kaznom za nepoštivanje suda prekršila njegovo pravo na slobodu izražavanja.

Europski sud je istakao da su sporne izjave podnositelja, izrečene u okviru kaznenog

postupka za pokušaj ubojstva, bile dio njegove dužnosti obrane klijenta. Izjave su se odnosile na nepravilnosti u vođenju saslušanja i zapisnika, bile su sadržane u internom podnesku sudu i nisu bile javno objavljene. Iako oštrog i sarkastičnog tona, primjedbe su se odnosile na navodne nepravilnosti u evidentiranju njegovih prigovora, a ne na lični integritet sudije. Također nije bilo dokaza da je njihova jedina svrha bila vrijeđanje ili potkopavanje autoriteta suda. Sud je zaključio da nije bilo dokaza o zlorabi prava obrane te da domaći sudovi nisu dali dovoljno opravdane razloge za kažnjavanje odvjetnika novčanom kaznom, koja je bila nerazmjerno visoka (80.000 RSD). Utvrdio je povredu prava na slobodu izražavanja iz člana 10. Konvencije.

Kyrian protiv Češke (broj 15956/23), 6.11.2025.

Nema povrede članka 8. Ek

Podnositelj zahtjeva je David Kyrian, češki državljanin.

Predmet se odnosi na odluku čeških sudova kojima je gospodinu Kyrianu uskraćeno pravo na kontakt s njegovim sinom, rođenim 2013. godine u vanbračnoj zajednici, kao i pravo na informacije o njemu. Tadašnji suprug majke postao je zakonski otac djeteta. Sudovi su presudili da nije u najboljem interesu djeteta da se gospodinu Kyrianu odobre prava na kontakt i pristup informacijama, s obzirom na njegov složen i konfliktan odnos sa zakonskim roditeljima.

Zakonski roditelji djeteta su se u međuvremenu razveli, a zakonski otac ima skrbništvo nad djetetom. U postupku pred Sudom, gospodin Kyrian je tvrdio da sudovi nisu uspjeli uspostaviti pravičnu ravnotežu između interesa svih uključenih strana. Navodi da je mogao vidati sina do veljače 2016. godine i da je s njim razvio odnos povjerenja; situacija se promijenila zbog promjene stava majke. Naglašava da sukob ne može biti jedini razlog za uskraćivanje njegovih prava, te da su mu sudovi barem mogli dodijeliti zasebno pravo na informacije o djetetu.

Europski sud je razmotrio pritužbe temeljem članka 8. (pravo na privatni i obiteljski život).

Europski sud je istakao kako je zadovoljan što su sudovi posebno razmotrili pravo podnositelja zahtjeva na informacije o njegovom sinu i pridali važnost i pitanju hoće li obveza pružanja tih informacija utjecati na pravo zakonskih roditelja na poštovanje njihovog obiteljskog života i na najbolji interes djeteta. Također je smatrao da su osporene odluke pravedno uravnotežile suprotstavljene interese i slijedile najbolji interes djeteta. Europski sud je također primjetio, u vezi s najnovijim događajima, da se čini da je podnositelj zahtjeva nedavno imao pristup informacijama o djetetu putem posrednika majke. S obzirom na ova razmatranja i imajući na umu svoju supsidijarnu ulogu i slobodu procjene države, Europski sud je istakao da su domaći sudovi naveli dovoljne razloge za svoje odbijanje da nalože zakonskim roditeljima djeteta da podnositelju zahtjeva dostave informacije o djetetu te da je proces donošenja odluke podnositelju zahtjeva pružio potrebnu zaštitu njegovih interesa zaštićenih člankom 8. Stoga nije došlo do kršenja članka 8. Konvencije.

M.A. protiv Latvije (broj 55234/21), 6.11.2025.**Povreda članka 5. Ek**

Podnositeljica zahtjeva je M.A., latvijska državljanka. Od 2005. godine ima problema s mentalnim zdravljem. Predmet se odnosi na njezino zadržavanje u zatvorskom okruženju, unatoč tome što je sud naložio njezino liječenje u psihijatrijskoj bolnici.

Bila je uključena u dva kaznena postupka. Prvo je 2018. godine osuđena za prijevare, utaju poreza i krivotvorenje, te joj je izrečena kazna zatvora u trajanju od četiri godine. Dok je služila tu kaznu, protiv nje je pokrenut još jedan kazneni postupak zbog prijevare. Tijekom tog postupka, 2021. godine, sudovi su naložili njezino smještanje u psihijatrijsku bolnicu. Međutim, odluka se nije mogla provesti dok se ne dovrši postupak prestanka služenja prve kazne, što se dogodilo u veljači 2022. godine.

Podnositeljica tvrdi da je njezin boravak u običnim zatvorskim ustanovama od srpnja 2021. do veljače 2022. bez specijaliziranog psihijatrijskog liječenja bio u suprotnosti s člankom 3. (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja), člankom 5. stavak 1. (pravo na slobodu i sigurnost) i člankom 13. (pravo na djelotvoran pravni lijek).

Europski sud je zaključio da pritvor podnositeljice predstavke u redovnim zatvorskim ustanovama nakon odluke donesene u drugom krugu kaznenog postupka o njezinom smještaju u opću psihijatrijsku bolnicu nije odgovarao svrsi članka 5. stavka 1. točke (e).

Guyvan protiv Ukrajine (broj 46704/16), 6.11.2025.**Povreda članka 8. Ek**

Podnositelj zahtjeva je Petro Dmytrovych Guyan, ukrajinski državljanin.

Predmet se odnosi na obradu podataka s njegovog službenog mobilnog telefona od strane poslodavca. U kontekstu interne istrage, poslodavac je 2015. od mobilnog operatera s kojim je imao ugovor zatražio detaljne informacije o određenim pozivima s podnositeljevog mobilnog telefona. Operater je dostavio te informacije. Tužba koju je podnositelj podnio protiv poslodavca nije bila uspješna, pri čemu je Vrhovni sud zaključio da predmetne informacije ne predstavljaju osobne podatke podnositelja.

Pozivajući se na članak 8., podnositelj se žali da sudovi nisu zaštitili njegovo pravo na privatnost u vezi s obradom njegovih osobnih podataka od strane poslodavca.

Europski sud je istakao da je iz aranžmana navedenih u nalogu poslodavca iz svibnja 2010. i relevantnog ugovora s mobilnim operaterom proizlazi da je poslodavac imao pravo primiti informacije od mobilnog operatera radi utvrđivanja koji pozivi i poruke spadaju u kategoriju poslovne komunikacije i, sukladno tome, treba li njihove troškove snositi tvrtka ili podnositelj zahtjeva. Međutim, zahtjevi poslodavca od iz veljače 2015. podneseni su s vrlo različitom i nepovezanim svrhom prikupljanja i obrade podataka koji bi mogli otkriti lokaciju podnositelja zahtjeva u inozemstvu na određene datume. Nadalje, predmetni podaci uključivali su informacije o telefonskim brojevima s kojima je podnositelj zahtjeva bio u kontaktu i zemljama u kojima su pružene usluge roaminga, iako, prema vlastitom priznanju vlasti, te informacije nisu bile potrebne za utvrđivanje je li podnositelj zahtjeva bio na svom

radnom mjestu. Europski sud je smatrao da je prikupljanje i obrada podataka na takav način utjecala na privatnost podnositelja zahtjeva. Jesu li takvo prikupljanje i obrada bili opravdani u svjetlu kriterija iz predmeta Bărbulescu protiv Rumunije prvenstveno je pitanje na koje su trebala odgovoriti domaća tijela. Međutim, nacionalna pravosudna tijela nisu provela potpunu procjenu tog pitanja, već su umjesto toga zaključila da se informacije koje je poslodavac dobio od mobilnog operatera nisu odnosile na osobne podatke podnositelja zahtjeva. Europski sud je zaključio da je podnositelju zahtjeva uskraćena državna zaštita pred pravosudnim tijelom koje bi utvrdilo jesu li ispunjeni kriteriji u pogledu praćenja njegove komunikacije na radnom mjestu. Iz toga slijedi da država nije ispunila svoje pozitivne obveze prema članku 8. Konvencije. Stoga je došlo do kršenja tog članka.